

obresti za pomnožene državne dolgove pri nas 118,163.346 fl., na Ogerskem pa 92,640.000 fl. To je glavni vzrok naše nesreči, namreč zapravljivo liberalno gospodarstvo, vsled katerega so avstrijsko-ogerski davkeplačilci prisiljeni za državne upnike, večjidel Jude, delati in trpeti, da jim letos izplačajo samo kot činž ali obresti strahovito svoto — 210,803.346 fl. Res skrajni čas je bil, da so se volilci nekoliko spametovali in pomagali, da smo liberalce, vsaj pri nas, potisnili v manjšino. Konservativno-narodna večina v državnem zboru bo skušala usekane rane celiti in lečiti, potroške pomanjšati, dače znižati, kder in kolikor se bo dalo — vendar nikoli tako, da bi trpela naša vojna moč, varnost cesarstva, dostojnost Avstrije!

Gospodarske stvari.

Kako iz metude ali smetkov si dober sir narediti.

M. Brž ko se pri metenju puter od metude loči, se metuda iz pinje izlije in zavre. Pri vrenju se sir od siratke loči. Zdaj se vse pusti mirno stati in hladiti, potem se sir iz siratke vzame, v vrečice dene, da se tako siratka iz njega pocedi. Ko se je to zgodilo, se sir iz vrečice vzame, nekoliko osoli in prav dobro zgnjete. Pridene se tudi nekoliko kumina ali kterega drugega domačega dišila. Ko se je sol in dišilo prav dobro z sirom pomesilo, prilije se mu malo rama ali konjaka in sicer na kilogram sira blizu dve žlici imevovanih žganih tekočin, ki se morajo pa tudi prav dobro v sir zagnjati. Ko se je to zgodilo, se siru daje podoba, ktera se najbolj pripravna zdi, vendar pa ne predebela. Tudi se posamezni sirčeki v čiste, lanene rutice zavijejo, ki so se poprej v vročo siratko pomočile. Še bolj okusni postanejo pre ti sirčeki, ako se v hrenovo perje zavijejo in kake tri tedne v njih pusté.

Kurja kopališča.

M. Da se kokoši v pesku in drobirju kopati morejo, to je njihovemu zdravju zelo koristno. Kokoš se koplje, da si z peskom, prstjo in drobirjem očisti kožo raznega mrčesja kakor kokošnjih uši, kleščev itd. Kdorkoli se toraj z rejo perutnine zlasti kokoši peča, mora skrbeti, da ima perutnina to sredstvo k svojemu zdravju in uspevanju. Za taka peščena ali prstena kopališča perutnini se priporoča solučno mesto na dvorišču in sicer po številu in plemenu kokoši večje ali manjše. Prostor na štiri ogle se izkoplje, prst odstrani tako globoko, da so stene ob straneh po 18—24 cent. pokončno visoke. V toto štirioglato jamo, ki se prej ob stenah z deskami zapaži, se nanosi zmes, ki obstoji iz treh delov prodnega peska, iz dveh delov prerezetane lesne prsti in iz jednega dela stolčenega negašenega apna. Vse to se pokrije z visečo streho, ktere sprednji stebri so blizu po meter visoki. Dobro je, če streha predi daleč

čez jan. ne stene moli, da celo kopališče dežja in sploh mokrote varuje. Kokoši posebno rade zahajajo v toto kopel in se nadležnega mrčesa, ki je večidel poglaviti vzrok njihovega hujšanja, znebé.

M. Pomoček zoper trakuljo. Zoper tega silnega nadležnika pri ljudeh in živini se nasvetuje sledeče sredstvo, ki si ga vsakdo sam lahko napravi. Vzame $\frac{1}{3}$ kilo bučinah ali tikvinih košic. Te se posušijo v prav topli peči in se izluščijo. Na to se stolčejo ali drobno zrežejo in jim $\frac{1}{16}$ kilo drobno stolčenega cukra ali sladkorja primeša. Tako je pomoček napravljen. Zvečer predno se to zdravilo vzame, se mora bolenik pustiti okoli deset ur dolgo. Sprva košice še precej dobro dišijo in boleni jih radi jemljó, pozneje se jim pa začno ustavljati. Toraj je treba za jemanje zdravila dve uri porabiti in kolikor mogoče čistega zraka dihati, ker zdravilo lahko stori, da boleniku hudo postane. Na rano, ko bi trakulja se še ne bila odpravila, se vzame še po dve žlici ricinovega olja in trakulja (Bandvurm) je odpravljena.

Dopisi.

Od koroško-štajerske meje. (Kje je Švabek?. Še daleč proč od Bismarkije in njenih kulturoborev. V tibi dolini na desnem bregu šumeče Drave pod Stronjskimi visočinami prebivajo Bogu, cesarju in svojej domovini zvesto udani farani Švabeški. In ravno v ta kraj med vrle koroške Slovence me spremi, marljivi bralec „Slov. Gosp.“! Naj ti povem, kaj veselega se je godilo tukaj 29. in 30. julija. Kot vrl Slovenec boš rad zapustil že preveč ponemčeno mestice glasovitega „pliberškega mosva“, ter jo krenil z menoj po severnej cesti proti Nunčivesi, Bidrivesi in Dobu. Poleg ceste stoji prelepo ovenčanih majev, vernega ljudstva brezštevilna množica in v vsih vaseh posebno v Dobu, črez cesto okusno okinčanih slavo-oblokov s primernimi slovenskimi napisi. Obrni se iz Doba na desno proti vzhodu in v dobri uri jo primahaš v praznično okinčano ves sv. Štefana v Švabeku. Že precej pri vzhodu te pozdravi slavni oblok v vesi pa velikanski maj. Pri obloku pričakujejo nekoga domači gospod župnik s 4 duhovskimi tovarši, venček belo oblečenih deklic, šolska mladina s svojim učiteljem in množica vernega ljudstva. V zvoniku je odbilo že 5. uro popoldne, ko se oglasi močni strel in ž njim se pomeša lepo vbrano zvonjenje. „Glejte! so že tu“, zažene veselo ljudstvo. — Kdo? Povejo ti znamenja na slavni vrati in svetopisemski pozdrav: Hvaljen bodi, ki pride v imenu Gospodovem! Zdaj stopijo iz kočije toliko željno pričakovani visoki gost, od vsih nas srčno ljubljani in cenjeni knezoškof krški, Valentin Wiery; pred Njimi pa že stoji belooblečena deklica, da Jih v prelepem domačem nagovoru pozdravi, ter sama cvetlica, Jim ponudi podobo svojo — prijetno dišeči cvetlični šopek. — Ginjenega srca

se zahvalijo višji pastir za pristrčni sprejem, v očesu starega moža pa sem videl solze veselja igrati. Že je večer, občnega veselja pa še ni konec. Pod obednico župnikovega poslopja se oglasi milo petje domačih pevcev, in Švabeški basist, Trampušev Zep, je ta večer svoj globoki bas tako nategnil, da odmeva od južnih visokih hribov, na katerih obilno svitlih kresov gori. Pristrčna ta udanost očetovo srce milostljivemu škofu toliko zgane, da se podajo že v pozni noči s svojim spremstvom pod milo nebo, da si ogledajo plamtečih kresov, ktere so netila v znamenje odkritosrčne ljubezni svojemu škofu zvesto udana srca vrlih Slovencev. Ravno tako veseli dan je bil posebno za birmance tudi 30. julij. Po slovesnem vhodu v vernimi natlačeno cerkev stopijo na prižnico pridigar visoke rasti, Suški gospod Randl ter razložijo želčnim poslušalcem v pravilni slovenščini z v srca segajočim glasom pomen škofovega prihoda; izvrstna katekeza pokazala je pa gospoda župnika J. Leskovarja izurjenega in dobro vajenega kateketa.

K občni radosti so tudi mnogo pripomogli p. n. gospodje prelat Duda iz Šent-Pavla, velikovski okrajni glavar žl. Webenau, pliberski dekan Bergman, knezoškofijski tajnik L. Einšpieler in tinjski prošt Serajnik s šaljivimi in lepimi napitnicami. Vesele ure le prehitro minejo! — Zopet se oglašijo Švabeški zvonovi, pa zdaj le — tužno-milo! Ljubljeni oče, prečastiti višji pastir slovo jemljejo! Zopet stopi belo oblečena deklica pred Njih, ter Jim izreče s tresočim glasom slovesno besedo. Globoko ginjeni se dobri oče ravno pred odhodom v cerkvo podajo, da še nekoliko pomolijo; cerkveni patron, sv. Štefan pa je, kakor upamo, z radostjo iz visokih nebes pogledoval doli na Kristusovega maziljenca. Za odhajajočim višjim pastirjem smo žalostni pogledovali s pristrčnimi željami, naj Jih dobri Oče še mnogo, mnogo let ohrani, Jim utrdi njih zdravje in Jih zdravih in veselih spet skoraj v naše kraje pripelje!

Iz Pohorja. (Tepež.) 29. jul. je knez Windischgrätz-ov gozdnar F. kmečkega sina M. v Planini z lovskim nožem tako sklal in s kamenjem otokel, da je reva po strašnih bolečinah peti dan umrl. Kaj je bilo uzrok tepežu, to bode sodnijska preiskava pokazala. Govori se, da je gozdnar M. ove vole najdel v grajščinski paši in je hotel vole odgnati; temu bi se bil M. ustavljal, na kar sta se zgrabila. Taka malenkost menda ni vredna, da bi se kdo za njo do krvavega sklal. Pravi uzrok celemu tepežu bo najbrž maščevanje, ker je gozdnar F. proti M. neko tožbo zavoljo tatvine lesa zgubil. Odkar je gozdnar v planini, so tepeži med pastirji in gozdnarji v pohorskih planinah tako pogosti, da je želja ljustva čisto opravičena, naj bi se omenjeni gozdnar premestil. Ako se vol ali krava kam v ptujo pašo zaleti, bi menda ne bilo treba ročno noža in puške.

Od Pesnice. (Razposajena mladina — sodnija.) V nedeljo 20. jul. je divja druhal fantalinov od sosednih krajev pridrla, in blizu cerkve sv. Marjete hud boj napravili. S kamenjem so tako silovito metali, da je bilo strah in groza; pri neki hiši so šipe potrupali in v hiši sedeče krvavo ranili. Zadnjo nedeljo so zopet nekteri fantalini se blizu cerkve pretepali, oborožani z noži in koli ter hotli tepež napraviti tudi v krčmi g. Baumana; toda pogumni krčmar je s svojimi ljudmi krvavi boj zabranil; najhujši so taki, kateri so že kedaj v zaporih ali kajhah sedeli. Nimajo več nobenega strahu pred sodnijsko kaznijo. Strah božji ljudi zapušča, zatorej pa tudi ni več straha in spoštovanja ne do posvetne, ne do duhovske gosposke. — 18. jul. bi imela biti obravnava zoper Purgaj Franca zaradi razžaljenja časti. Tožnik ž. g. Anton Fišer je prišel v odločenem času v sodnijsko hišo, ob 1/2 8 uri predpoldnem, toda sodnijski pristav, kakti preiskovalni sodnik, mu je tožensko pravico odrekel rekoč: „na moji uri je že 1/2 8. odbilo, zatorej sem kazensko postopanje zoper Purgaj Franca ustavil.“ Bilo je takrat ravno 1/2 8.; le ura v sodnijski hiši je kazala 5 minut črez. Opomniti je treba, da je imel tožnik, kakor tudi njegove priče, dobri dve uri hoda do sodnje, in vendar je bila obravnava že za 1/2 8 uro odločena. Navadno se v uradnih še le ob 8. uri uradniško poslovanje pričinja.

Iz Celja. (Phoenix Assurance Company of London.) Sklicevajé se na oznanilo denesnjega lista te družbe, katero zastopati imata čast gg. Vertnik & Valenčak, v Celju, Graškej cesti hiš. št. 34. v novej hiši „Pri jelenu“, poleg čitalnice, opozorujemo, da to društvo „Phoenix“ izmed mnogih asekurančnih družeb tega imena bode praznovalo v 3 letih 100letnico obstanka svojega. Družba osvetuje uspehe in dobičke, ki so primerni dolgej dobi nje delavnosti, in koje nij dosegla niti jedna družih asekurančnih družeb. Znano je, da nadomestuje neomejeno poroštvo nje osigurane zaloge, ker je kljubu tem doseglo zdaj iz nabranih dobičkov svoto, koja bi omenjeno poroštvo kot nepotrebno izključiti mogla. Izkazano imetje znaša nad 12 milijonov, od kojega glavno nadomestovalno zalogo gold. 3 milijoni 750.000 in zaostali dolg gold. 5 milijonov 317.000 odračunivši, se ono imetje skoro po vsem kot nadomestek dohodkov in premij imenovati more. Obžalujemo, da „Phoenix“ ne bilancira ali sklepa po načinu družeb z omejenim poroštvom, kajti račun dobičkov in stroškov osvedočil bi marsikaj zanimivega iz gospodarjenja stare te korenjaške prvakinja. Še bolj iznenadajo nasproti vsem skupnim uspehom, oni, v našem cesarstvu, ki so podobni, rekel bi nganjki. Čisti dohodki, ali premije glavnega naselstva za naše cesarstvo v Trstu znašajo gold. 581.509.09 (z vštetimi letošnjimi premijami gld. 309.174.04). Odračunivši gld. 172.436.02 za pozavarovalne premije, ostaja gld. 404.073.06 v lasten dobiček, od

kojega se morajo povrnjene škode fl. 102.035-58 odšteti, torej kaže primerje komaj 25% škode proti vplačanim premijam. To je tako mali znesek, da enakega nobedna izmed družeb v naših deželah izkazati ne more. Ker je „Phönix“ od početka svojega udomačenja na Avstrijskem očitno blagodarjen po sreči, bilo bi objavljeno načina njega delovanja isto tako podučljivo, ko zanimivo. Se bolj iznenadajo drugi izkazi uspešno delovanje: Skupni opravični stroški s provizijami agentov vred znašajo gl. 66.537-92 to je samo 17% od vplačanih premij od gl. 389.174-84, kar drugod povsodi podvojno te odstotnine stanejo. Po tem izglednem opravičnem toku, da čisti dobiček samo gl. 8.409-91 znaša, je dostojno dokazano v preizmernej zalogi nje poroštvenega zaklada.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Prav smešno je sedaj gledati in brati, kako so nemški liberalno-judovski listi v zadregah, kako ugiblajo in stikajo, laskajo in dražijo, da bi kaj zanesljivega poizvedeli, kaj namerava grof Taaffe, kdo bo minister, kedaj bo državni zbor sklican itd. Vsi skup ne vedo nič, pač pa jih je strah tega, kar ima priti. Slaba vest jih muči. — Trgovske zbornice začele so premišljevat, kaj je storiti proti Nemčiji, ki je začela od našega blaga naenkrat visoko colnino pobirati. Žali Bog, da kmetijski ljudje nimajo kmetijskih zbornic, kder bi svoje kmetijske koristi jednako premišljevali in potem pred ministre stopali s tirjatvami, kakoršnih jim je treba izpolniti, ako se neče kmetijski stan uničenju prepustiti! Deželni zbori bodo baje sklicani prve dni septembra. Čehovje in Poljaci so se gledé postopanja zoper nemške liberalce nekoliko nže porazumili. Da bi se le celó! Gališki vojni poveljnik baron Mollinary hoče se službi odpovedati pa se ne vé zakaj. V zlati Pragi, glavnem mestu českem, so Čehovje zmagali in izvolili zopet Čeha in narodnjaka Skramlika za mestnega župana! Nemcem to hudo v oči bode. Zoper Jude začeli so ljudje hudovati se; na Dunaji jih posebno črtijo kot najpredrznjše oderube. No, to je res čuda, da hoče nemšk liberalce Judov sit biti. Drzni prusak Schönenerer je neko društvo zbobnjel v Zwettelnu ter začel po grofu Taaffeju zaradi zadnjih volitev udrihati; toda vladni komisar je srboritneže razgnal. Posojilnice, ki velikanskih činžev ne tirjajo, zaradi prevelike dače obstajati ne morejo in se zaporedom razdružijo. Tako je storila posojilnica kmetov okolice celovske na Koroškem. Posojilnice, ki nečejo kmeta odirati, ampak mu res pomagati, bi naj bile davka oproščene! V Trstu je velika razburjenost med slovenskimi delavci, ker ne dobijo nikder dela; italijanski gospodje, mestjani, trgovci najemajo samo delavce, služebnike, komije itd. ki so Italijani. — Ogerski grof Zichi je se službi državnega

tajnika odpovedal. Objavljene umazanosti so ga telebnili iz častne službe, kojoj je zlorabil v to, da si je s podmitninami polnil svoj žep. Ogerskih državnih dolžnih pisem v znesku 380 milijonov goldinarjev je le za 20 milijonov oddanih doma na Ogerskem, ostalih 80 milijonov imajo večjidel dunajski Judje, 130 milijonov Nemčija, 130 Francija in Angleška v oblasti, kamor tedaj ogerski davkeplačileci denar za obresti plačujejo. Hrvatje delajo z Magjari novo nagodbo, tirjajo 45% vseh dohodkov za deželne potrebe, in združenje z vojaško granico ali krajino. Vsak trenutek pričakujemo vest, da so naši vojaki iz Bosne mahnilo dalje v Turško proti Novemu-pazarju.

Vnanje države. Ako je res, kar nekatere novine pišejo, tedaj se bodo Albanci trdno branili zoper avstrijske vojake, kedar bodo ti hotli prodirati v Turško. Precej osupnila je vest, da se je angleško brodovje vrnoló v Bezikinij zaliv, francosko pa postavilo se pred Solun. V Bolgarskem je knez dal oklicati obsedni stan, ker so se okoli Trnove prikazali številni mohamedanski tolovaji. Junaška ruska vojska je 3. avg. zapustila Bolgarijo, kder je pa ostalo ogromno vojne sprave. Srbi imajo sedaj nove meje povsod odmerjene in so ob Kopanik-planini pridobili še 20 vasi. Na Italijanskem so vsled liberalnega gospodarstva skoro vsa mesta črez red zadolžena, nekdanja bogata Florencija je po svojem županu napovedala krido. — Španijolski kralj Alfonz zopet snubi avstrijsko princeesinjo Kristino. — Francosko starešinstvo je v odboru zavrglo ministra Ferry-ja postavu, po kateri se freimaurerji katoličanom hotli zatreti vse krščanske šole. — Iz dogovorov med Bismarkom in papežem se je toliko poizvedelo, da bodo izgnani škofje smeli domov na svoje sedeže in da se bodo katoličanom sovražne postave odpravile, posebno, če bodo konservativci zmagali pri bližnjih volitvah za deželni zbor pruski. Angleže stoji boj zoper Zulu-Kafre 16 milijonov pa še jih niso popolnem premagali. V Afganistanu je se kolera lotila angleške vojske; od enega konjeniškega regimenta je polovica mož umrla.

Za poduk in kratek čas.

Ljutomerska okolica.

Zgodovinska črtica.)

(Spisal J. L. p. j. . .)

I. Cezanjevci. Ko so si bili Rimljani podvrgli mogočno Panonijo, h kateri je spadal tudi precejšnji del vzhodnjega Štajera, in ko so si bili ti mogočni vladarji „vsega sveta“ vzhodnje meje svojega neizmernege cesarstva ob velikem Donavu kolikor toliko utrdili, obračali so rimljanski cesarji svojo pozornost na notranjo uredbo svojih mnogobrojnih pokrajin. Zidali so vojne ceste, katere so vodile iz Italije v nove provincije ali dežele, kjer so tudi postranske ceste razpreže-